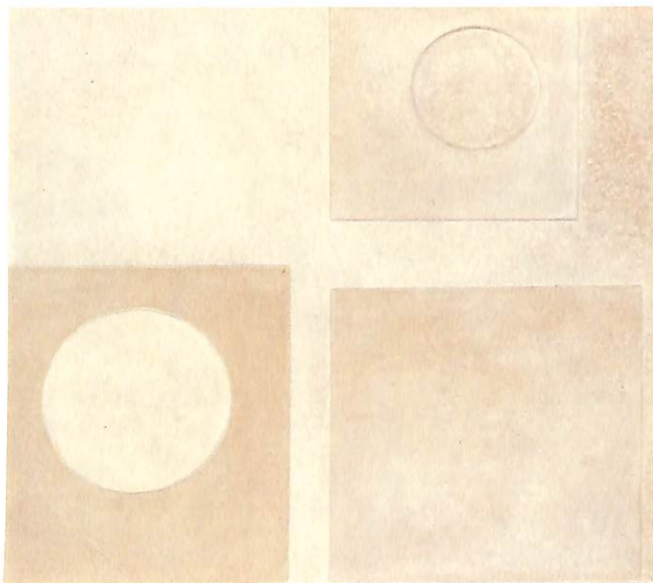

Bauhaus, Constructivisme. També dóna una particular importància a l'Unisme polonés, als intents de síntesi plàstica entre el Surrealisme i l'abstracció amb les obres de Miró, Arp, Max Ernst, Noguchi, Calder, Picasso, a la fi dels anys vint i al principi dels trenta i, més tard, amb les de Erni, Hélion, Hepworth, en la segona meitat dels anys trenta. Aquesta exposició també dóna a conèixer els nombrosos artistes desconeguts que participaren amb talent en aquella explosió de l'art abstracte-concret al llarg dels anys trenta: a Itàlia, Gran Bretanya, Escandinàvia, Suïssa i els EE.UU.

L'originalitat de l'art abstracte-concret elaborat al llarg dels anys trenta es caracteritza per:

- una flexibilització de les formes geomètriques, una major importància concedida al ritme, a l'espiral, a la corba i a les formes orgàniques;
- una afeció pel joc de les matèries i per fer sobresortir el quadre en l'espai;
- una voluntat de temperar el rigor de les funcions estètiques anteriors i d'expressar en major mesura l'humà.

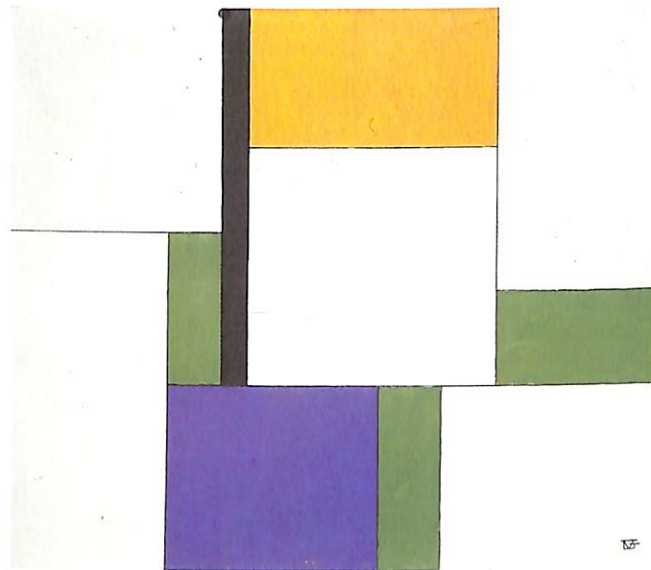
Finalment, l'exposició de la col·lecció internacional de l'art modern de Lodz, reunida el 1930-31 pel grup *a.r.*

Ben Nicholson. *Relleu pintat*, 1935.

polonés, format per Strzemiński (pintor), la seua dona Kobro (escultora), Stażewski (pintor), Przyłos i Brzezkowski (poetes), és el millor testimoni de la creació artística d'avantguarda a París. Composada per les donacions dels artistes francesos i estrangers que vivien en la capital, aquesta col·lecció expressa l'«esperit de l'època», com explica el pròleg del catàleg de l'exposició inaugural (1931).

La col·lecció internacional d'art modern de Lodz és un acte col·lectiu i social. L'objectiu que animava al seu iniciador i als seus realitzadors, així com a tots els artistes que donaren els seus treballs, era el d'aproximar les nacions en allò més valuós que tenen: les obres d'art.

Georges Vantongerloo. *Composició de tres equivalents*, 1921.

Patrick Henry Bruce. *Natura morta 12*, 1925-28.

Col·laboren:

ARTES GRÁFICAS VICENT, S.A.

IVAM CENTRE JULIO GONZALEZ

Guillem de Castro, 118 - 46003 València
Tel. (96) 386 30 00 - Fax (96) 332 10 94

De dimarts a diumenge d'11 a 20 hores
Diumenge, dia del Museu, entrada gratuïta
Dilluns tancat

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

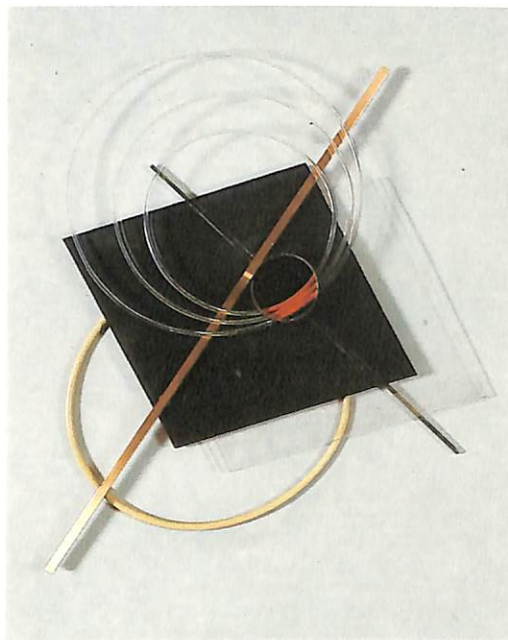
P
ART ABSTRACTE
ART CONCRET ■
Cercle et Carré
i
S
1930

IVAM CENTRE JULIO GONZALEZ
20 setembre / 2 desembre, 1990

A la fi dels anys vint, París es converteix en la capital cosmopolita de les tendències d'avantguarda. Atrets per les escoles d'art, la vida de Montparnasse, i fugint de l'apogeu de l'estalinisme, del feixisme i (després de 1930) del nazisme, nombrosos artistes estrangers s'instal·len progressivament a París: Pevsner, Tutundjian, Kakabadzé (1923), Foltyn, Freundlich (1924), Seuphor, Béothy (1925), Baranoff-Rossiné (1926), Calder (1926), Prampolini (1925-1927), Torres-García (1926), Vantongerloo, Van Doesburg (1927), Jean Arp i Sophie Taüber-Arp (1928), Magnelli (1931), Doméla (1933), Kandinski (1934).

Una primera constatació: l'internacionalisme parisenc.

Segona constatació: a França, fragmentació de l'avantguarda. D'una banda, hi ha el Surrealisme amb una majoria d'escriptors francesos, pintors i escriptors estrangers; d'altra banda, les tendències abstractes i no objectives entre les quals es troben alguns representants francesos, però tan pocs que Seuphor accepta un compromís en formar el primer grup (*Cercle et Carré*). En aquest grup integra el Pu-

César Nieuwenhuis Doméla. *Relief núm. 12*, 1933.

risme i el Cubisme semiabstractes per tal de no allunyar del seu moviment les estrelles del modernisme francès. Sense aquesta participació, *Cercle et Carré*, no tenia cap esperança que la crítica artística parisenc el consideres; fins i tot amb aquesta, les crítiques van ser escasses i més aviat hostils.

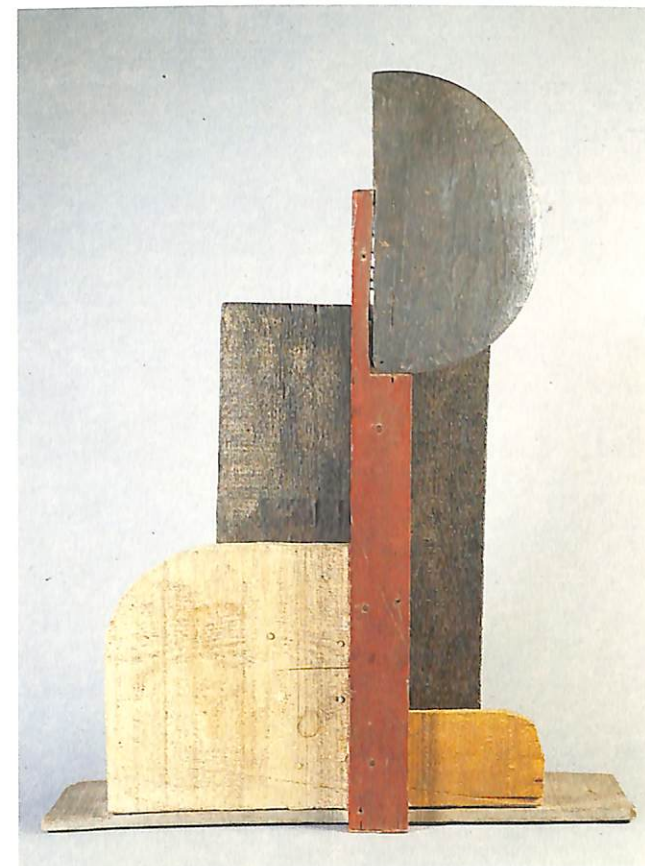

Jacques Villon. *l'espai*, 1932.

El grup *Cercle et Carré* va durar des de març fins l'estiu de 1930. Inclou a 46 artistes, 5 dels quals són francesos. Reuneix a totes les tendències d'avantguarda: Futurisme (Prampolini-Fillia), Dadaisme (Schwitters), Purisme (Ozenfant, Le Corbusier), Purisme geomètric (Baumeister), Purisme mecanicista o semifiguratiu de Léger i els seus alumnes. Però Seuphor pretenia posar l'accent sobre l'art no objectiu en general: grup del Abstractes d'Hannóver i Neoplasticisme holandés. D'altra banda, el cofundador de *Cer-*

cle et Carré, Torres-García, no pertanyia a cap escola, i defenia al mateix temps les idees d'*estructura* i d'*abstracció*, sense excloure la representació, com ho demostra la referència als símbols arcaics en la seua pintura.

El grup *Art Concret* es va crear quasi simultàniament a *Cercle et Carré* i en contra d'aquest. Van Doesburg (holandés) publica l'abril de 1930 un opuscle, signat per Hélon (francès), Tutundjian (armeni), Carlsund (suec), Wantz (francès) i per ell mateix. Al contrari que Seuphor, Van Doesburg no arriba a cap compromís. No admet en el grup més que als defensors d'un art sense cap referència amb la natura, un art geomètric, anònim en l'execució i construït sobre unes bases matemàtiques. *Art Concret* va tenir de fet una existència encara més breu que *Cercle et Carré*. Van

Joaquín Torres-García. *Composició*, 1931-34.

Doesburg analitza els fracassos dels dos moviments precedents i els refon en un tercer, *Abstraction-Création*, els estatuts del qual es presenten el 15 de febrer de 1931, un mes abans de la seua mort. El grup reunirà un centenar de membres, entre els quals solament hi ha 15 francesos. Organitzarà diverses exposicions i publicarà una revista a l'any. Durarà fins a la fi de 1936. El criteri exclusiu de selecció era la no figuració, la qual cosa permetia reunir els artistes que defenien l'abstracció, és a dir, arribar a la no figuració extraent i reduint les formes a partir del món sensible, i els artistes de l'art concret o no objectiu, que partien més aviat d'un concepte i que afirmaven l'autonomia absoluta de la creació artística enfront del món exterior.

La major part dels artistes presents en aquesta exposició participaren en un o dos dels tres moviments que significaren el ferment del dinamisme parisenc pel que fa a l'art abstracte-concret. Però a més cadascun d'aquells artistes havia pertangut al llarg dels anys vint a diferents grups i escoles estrangers. Així doncs, l'exposició insisteix en l'evolució durant els anys trenta de les principals tendències anteriors: *De Stijl*

Kurt Schwitters. *Composició merz amb bugia*, 1924-28.